

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, séu prin posta
séu prin domnii co-
lectori.

Nr. 9.

Brasiovu 1. Maiu 1873.

Anulu VI.

Sumariu: Ioanu Corvinu de Hunedór'a. (Urmare.) — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Urmare.) — Tieranulu romanu in venitoriu. — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Bibliografia.

Ioanu Corvinu de Hunedór'a,
originea, genealogi'a, faptele sale im-
mortali.

(Urmare.)

III. Pe tempulu Elisabetei.

Dupa mórtea lui Albertu, veduv'a Elisabet'a re-
intorcându-se la Bud'a, indata a si pusu man'a pe
frenele regimulai, fóra a'i pasa de testamentulu bar-
batu-seu si de tutorii carii era se i se dea in sen-
sulu aceluasi testamentu. Ce e dreptu, ea adunase
in Novembre pe càtiva magnati si archierei impre-
giuru de se-ne, carii o si recunoscuro de regina si
decisera cu majoritate, cá fortaréti'a Vissegradu se se
dea reginei impreuna cu corón'a, la care coróna
acumu ungrui incepusera a se inchina cá si la unu
idolu, cá la unu simbolu de divinitate pamentésca.
Dela Bud'a regin'a trecù la Vissegradu insocita de
toti acei oligarchi. Acolo acestia provocara pe co-
mitele Georgie dela Bazin care era custóde alu co-
rónei, cá se dea corón'a si tóte clenodiele tiei càte
se mai tienu de aceea, in grija si la dispositiunea
reginei. Georgie se supuse cu conditiune, cá se i se
dea reversu si cumu amu dice absolutoriu spre legi-
timarea si apararea sa de ori-ce respundere. Oli-
garchii dederu lui Georgie acelu reversu in 9. Nov.
1439 subscrisu de mitropolitulu primatè Dion. Széchi
dela Agri'a, de palatinulu Laurentiu Hedervári, La-
dislau Gara, banulu dela Machov dein Slavoni'a, Ni-
colae de Ujlak s. a.

Acésta mesura luata de càtiva oligarchi fóra
scirea tiei, a fostu un'a dein errorile cele mai grele
dein càte se potea comitte in acelea tempuri pe ter-
renulu politicu, si au avutu in mai multe respecte
consecentiele cele mai funeste dein lume, adeca bellu
civile inversiunatu care tienù pàna dupa mórtea Eli-
sabetei, adeca pàna dupa an. 1442. Acei oligarchi
adeca in acelea dile uitasero cu totulu, cà Ungari'a
inca nu renunsiase de locu la dreptulu liberei alegeri
de rege, precumu si cà in acelea tempuri de periculu
supremu pentru Illiri'a, Daci'a, Panoni'a si in genere
pentru christianismu nici-una dein femeile cele mai
geniali nu ar fi fostu in stare, necumu a infrunta si
a infrange poterea osmaniloru, dara nici macaru a in-
frena cumplitulu desfreu si anarchi'a ce dominá in

tiéra inca dein dilele seu Sigismundu. In tempuri
grele si decidetórie se ceru in capulu regimului bar-
bati nu numai matori si intregi, ci si de intelligentia
petrundietória, de caracteru energiosu si volientia de
feru.

La errórea aceea politica, care se póte numí cu
totu dreptulu crima politica, se mai adaose inca si
alta blastematia. Dein intemulare scaunulu archiepi-
scopiei primatiale romano-catholice dela Strigonu era
vacantu. Abia recunoscuro oligarchii pe Elisabet'a
de regina cumu amu dice in activitate, candu duoi
concurrenti, adeca Dionisie Széchi archiepiscopulu de
Agri'a si Simionu Rozgon episcopulu de Vespremu,
ambii dein familii de frunte, se alatura pe langa re-
gin'a cá se denumésca pe unulu dein ei la Strigonu,
cu dreptulu regescu recunoscutu in Ungari'a, unde
pentru catholici nu essiste nici pàna astadi dreptu
electorale in cleru. Regin'a fiendu mai aplecata càtra
Széchi, denumí pe acesta de primatè, cá pe unulu
care si era filiu alu lui Nicolae Széchi, fostu banu
de Dalmatia si mai tardú palatinu alu Ungariei, éra
lui Rozgon ii conferí archiepiscopi'a de Agri'a. Elu
acceptà, fóra a multiami. Preste acésta pe regin'a
inca o luase gur'a pe de inainte cá se se esprime,
cà pre càtu tempu va sta ea pe tronu, acelu Rozgon
primatè nu se va face. Intr'aceea totu regin'a midiu-
locí la pap'a cá Széchi se castige si rangulu de car-
dinalu, ceea ce in baseric'a rom. catholica se tiene
de nu sciu ce fericire mare. La acestea disese apoi
trufasiulu Rozgon: „Va vedea si regin'a, ce pociu
eu face cá episcopu si cá Rozgon. Eu inca juru,
cà pre càtu voiu fi eu in viétia, Elisabet'a inca nu
va domina in Ungari'a.“ Intru adeveru, cà acelu
archiereu isi tienù parol'a de vindicta (resbunare) cá
nimeni altulu, pentrucà atátu elu, càtu si consangeni
lui au lucratu apoi dein tóte poterile, in adunari si
la óste, cá in loculu Elisabetei si alu filiului seu
posthumu se se aléga si incoronedie Vladislau po-
lonulu, ceea ce s'a si intemplat.

Alta neplacere fórtè grea ii mai vení Elisabetei
dein Bohemi'a si Austri'a, pentrucà déca ea calcase
testamentulu barbatu-seu in unele puncte, apoi adu-
narile aceluor tieri ilu declarara de annullatu si cau-
tara se'si asigure afacerile tiei in alte moduri. Noi
inse ne reintórcemu la firulu evenimenteloru dein

Ungari'a. Pe anul nou 1440 se adunà dieta in Bud'a, Elisabet'a mai comisse si atunci indata errórea, cà distinse fórte multu pe unchii sei, adeca pe comitii Cilly, éra pe Lad. Gara, care inca era omu nesuferitu dein caus'a trufiei si a brutalitatiloru sale, pe langa ce'i facù donatiuni noue, apoi ilu denumí si de comandante si custode alu corónei la Vissegradu. Acestea erroru era éراسi apa pe mór'a episcopului Rozgon, carele acuma amblá dein omu in omu spunendu la toti, cà in acestu modu tíer'a va ajunge de apanagiu si monopolu numai pentru trei patru familii, adeca Cilly, Gara, Széchi, a carui mama Elen'a fusese fiic'a palatinului Gara, cuscrita si cu Cilly; preste aceea se mai vorbia, cà Elisabet'a cugeta se rechiame dein essiliu pe mama-sa Barbar'a, atátu de faimósa pentru víeti'a sa cea desfrenata, de si acuma trecuse de 50 de ani. De altu-mentrea regin'a putea committe séu nu, tóte acestea erroru, cà-ci starea tierei totu era acea trista si nesigura, precumu o descriu chronicarii contemporani, éra de preparativele sultanului Murad spre a strabate in Ungari'a inca nu se mai indoiá nimeni.

Intre acelea constellatiuni membrii dietei recunoscura, cà regin'a nu e in stare de a domni singura, ci cà trebue se se marite a duo'a óra si inca dupa unu barbatu, care se aiba tóte calitatile necesare spre a poté da peptu cu nenumeratele dificultati si pericole, la care era espusa patri'a. La inceputu opiniunile dietei era divergente. Unii recomandá de rege si de barbatu Elisabetei pe Lazaru, filiu alu lui Georgie Brancoviciu; regin'a inse audiendu de acésta opiniune dise membriloru dietei: Domniloru, nu'mi dati paganu, ci dati'mi de sociu unu crestinu!*). Acestea cuvente le-a disu Elisabet'a cá romano-catholica in spiritulu de atunci alu basericei, pre candu numai rom. catholicii se tienea pe se-ne de crestini; toti ceilalti ómeni putea fi in ochii loru ori-si ce, numai crestini nu; adeca curatu asia, precumu este si pana in dio'a de astadi in Orientu, unde fia-care confesiune si secta christiana se tiene numai ea pe se-nesi de christiana; asiá greco-resaritenii orthodoxi dicu: Noi crestinii, voi papistasii, ei calvinii, luteranii, paulicianii, iacobitii, coptii, ariani etc. etc. Inse totu asia vorbescu si scriu de ess. paulicianii si coptii despre se-ne; inca si calvinii au confiscatu chiaru si in legile tierei cuventulu de „orthodoxu“ numai pentru se-nesi; apoi grecii dein Orientu nu suferu se dici la altii catholici, decâtu numai loru, pentru-cà in adeveru, si testulu grecescu alu simbolului credentiei dela Nice'a care se aude pana astadi in baserica, tiene limpede: eclesi'a catholica. De altu-mentrea Elisabet'a cá femeia cu totul simpla in materia re-

ligiósá, putea se tienea pe serbulu Lazaru de paganu si numai dein cauza, cà sor'a acestuia Mar'a era una dein nevestele, mai bene concubinele sultanului Murad, ceea ce ori-care femeia nascuta si crescuta in monogamia, tienea de unu lucru prea infam.

In fine diet'a se involf aprópe in unanimitate asupra alegerei lui Uladislau regele Poloniei, carele pe atunci era junisoru abia de siesesprediece ani, dara ii esise nume de cavalerescu si energiosu. Urmarile voru arata, cà ungurenii n'au nemeritu'o neci asia. Elisabet'a dein partea sa se oppuse si se rogà, cá se astepte macaru numai pana ce va nasce cá se se védia, fi-va posthumulu fetioru séu fetitia, éra candu vediu cà diet'a insista cu taría cá se accepte alegerea lui Uladislau, fugí dela Bud'a la Vissegradu, numai cá se scape de gurile ómeniloru. Mai multi oligarchi alergara la densa, intre aceia si càtiva dein cei mai credentiosi ai sei, precumu Dionisie Széchi, Gara, insusi Cilly, carii toti o rogara cá se nu mai resiste, cà asta-data resistenti'a nu'i folosese nimicu; se astepte alte dile mai oportune. In fine Elisabet'a, in acelea momente demna de tóta compatimirea, ese in miuloculu oligarchiloru adunati si cu ochii scaldati in lacrime, sughitiandu de plansu le dice: De si sunt eu elironom'a corónei, dara simtiendu-me debile spre a rege, nu me oppunu cá se se inaltie unu barbatu la tronu, inse cu conditiune, cá se am si eu óresi-care influentia asupra regimului, cumu si cá filiului care mi se va nasce, se'i remana reservatu dreptulu de hereditate, de si simtiu cà nu voi nasce filiu, ci fetitia. Dupa acea declaratiune a reginei stórsa dela ea numai prin pressiune morale, se decise totu-odata, cá densa, care era acuma de trei-dieci si unulu de ani, se se cunune cu fetiorandrulu Uladislau, care era numai de siesesprediece ani. Asia sunt casatoriile de conventiune si casatoriile, prin care persónele sunt sacrificate scopuriloru statului, séu adesea si vanitatiloru familiare. Cu aceeasi ocaziune s'au mai luat si alte mesuri in favórea familiei regesci, care inse n'au a face cu materi'a ce tractamu noi la loculu acesta.

Cu conditiunile stabilite in sensulu aratatu s'a tramisu indata una deputatiune stralucita la Cracovi'a, pe atunci residentia a regiloru Poloniei. Plenipotentia acelei deputatiuni pórtá dat'a dein 18. Ian. 1840. Deputatiunea properandu fórte, ajunse in 24. Ianuariu la Cracovi'a, unde fu recepta cu cea mai mare pompa, dupa care si incepura negociatiunile, care se intinsera pe mai multe dile. In acelasiu tempu se aflá in Cracovi'a si un'a deputatiune a sultanului Murad, alu carei scopu era cá se induplece pe poloni séu la neutralitate, séu tocma si la actiune in contra Ungariei.

Intre acestea in Ungari'a se scaimbà cu totul faci'a lucruriloru. Indata ce magnatii si archiereii se reintórsera dela Vissegradu la diet'a dein Bud'a, Elisabet'a se si decise a fugí si mai departe, a se retrage adeca la Presburgu, pentru cá se fia mai aprópe

*) „Lieben herren, gebt mir nicht ainen haiden, gebt mir ainen kristen pauren.“ Asia spune Elen'a Kottaner, care fiendu in totu tempulu cu regin'a, dupa mórtea acesteia isi scrisese memorialele sale. Vedi la Iosifu Teleki citate mai multe dein acelea memoriale.

de Austri'a. Ea manecà cu una comitiva mica. Ajungèndu la Comaromu (Komorn), veni aici comitele Ulricu Cilly, cu care ea se consultà seriosu asupra modului cumu s'ar putea fura corón'a dela Vissegradu. Essecutarea planului se concrediù Elenei Kottaner, care pe atunci era dama de curte langa mic'a principesa Elisabeta. Kottaner insocita de unu aristocratu unguru, se reintórse la Vissegradu sub pretestu cá se aduca si pe celelalte dame de curte si pe alti curteni, in adevèru inse cu scopu de a fura corón'a si de va putea, inca si celelalte clenodia. Elen'a Kottaner cunoscea fórte bene camer'a in care se tienea corón'a, chiaile dela camere le avea la sene si date de regin'a, éra lacatile dela ladi le sparsera, apoi pusera altele noue in loculu loru; asemenea sparsera si sigillele. Dupace lucrara tóta nóptea intre frica mare, in reversatulu dilei, Kottaner asiédia si ascunde corón'a si totu ce a potutu fura dein ale tieriei in san'ia, si o tulesce in fug'a mare la Comaromu. Acelu furtu alu corónei s'a intemplat in 20. Febr. 1440. Atrei'a di dupa furtulu corónei, adeca in 22. Febr. demanéti'a, Elisabet'a nascù unu pruncu sanetosu si frumosu. Indata fu chiamatu archiepiscopulu primate dela Strigonu cá se baptise prunculu, carui ii dederà nume Ladislau. Dein acea di Elisabet'a nu mai volia se scia de conditionile care i se storsesera prin fortia morale. Deci ea tramise indata la Cracovi'a pe unu cursoru anume Heder, cá se rechiamè deputatiunea regnicolaria, care ajunsese acolo, precumu se vediù mai susu, aprópe cu una luna inainte de nascerea pruncului, éra nu precumu tienea unii, cá Heder ar fi ajunsu deputatiunea inca pe drumu. Elisabet'a demandà in acelasu tempu cá se se publice in tóta tier'a, ca unguiloru li s'a nascutu rege nou, si cá ne mai avendu necessitate de altu rege, se rechiamè deputatiunea dela Cracovi'a.

Intr'aceea negotiatiunile in Cracovi'a inca mergea destulu de greu. Maioritatea boieriloru poloni se oppunea cu tar'ia la acceptarea corónei unguresci dein partea junelui loru rege dicèndu, cá acea uniune personale intre Poloni'a si Ungari'a va fi fórte tatala pentru Poloni'a, pe care ungurii o voru incurca in bellulu turcescu; le ajungea poloniloru rebelliunea Litvaniei, luptele cu tatarii si alte calamitati. Mam'a regelui Vladislau se oppunea si mai multu. Tenerulu rege, de si ambitiosu de a pune inca si corón'a Ungariei pe capulu seu, simtia inse celu mai mare desgustu a se casatorí cu Elisabet'a, care mai cá putea se'i fia si mama. Cu tóte acestea, obstinat'a perseverantia a deputatiunei unguresci, care nu volí se scia nimicu de nascerea pruncului si de rechiamarea sa, triumfà asupra toturoru greutatiloru, induplecà pe Vladislau cá se accepte corón'a si se mérga la Ungari'a. In 8. Martiu Vladislau declarà in cathedral'a dein Cracovi'a in audiulu credentiosiloru adunati, cá elu accepta corón'a Ungariei si conditionile puse lui de ungureni, ba se decide se se si

cunune cu Elisabet'a, indata ce i se va impliní acesteia anulu de doliu. A duo'a di Vladislau dimisse pe plenipotentii turcesci cu acelu respunsu, cá Poloni'a este aplecata a inchiaie pace durabile cu sultanulu, déca in aceea va fi coprinso si Ungari'a. La Bud'a s'au tramisu cursori iuti, cá se informèdie despre resultatu pe partisanii lui Vladislau càti ilu asteptasera in totu decursulu negotiatiuniloru. Acestia dein partea loru approbara tóte punctele conventiunei dela Cracovi'a si in 12. Martiu tramisera alta deputatiune maréti'a, spre a invitá si a conduce pe Vladislau in Ungari'a. Noulu rege aflà cu cale a notifica alegerea sa imperatului Fridericu si reginei Elisabetei prin deputatiuni si epistole amicabili. Imperatulu respinse ori-ce negotiatiuni amicabili, éra Elisabet'a plina de man'ia starmà sigillele documentului ce i se presentà, si cumu amu dice, aratà deputatiloru usi'a, éra dupa aceea ómenii ei ii pusera si in féra. In totu tempulu acesta Udalricu (Ulrich) Cilly era acela, care irritá pe regin'a si tiesea la intrige, pentrucá densa se respinga ori-ce propunerí ale ungureniloru. Cilly adeca sperá, cá va ajunge tutoru alu pruncului si cu acésta gubernatoriu alu Ungariei, cá unulu ce avea multe proprietati in acea tiéra si in Slavoni'a. Nu 'ia successu, pentrucá Elisabet'a inchiaie in 10. Aprile una conventiune cu ducele Albertu, frate mai micu alu imperatului Fridericu, luandu'lu pe acela nu numai de tutoru, ci concrediendu'i si administrarea averiloru si a tierisióreloru, care facea partea familiei sale in ducatul Austriei, éra acelu tutoratu avea se duredie pàna candu prunculu Ladislau va impliní 16 ani. In 15. Maiu care era dio'a de Rosalii, acestu pruncu fu incoronatu de càtra partit'a sa in cetatea Alb'a-regale (Székesfejérvár, Stuhlweisenburg), care fusese odenióra locu si de incoronare, si de ingropatiune alu regiloru. Helen'a Kottaner tienù pe pruncu in bratia, care plangea tare. Primatele Dionisie Hedervári ii puse corón'a pe capusioru. Mama-sa Elisabet'a depuse juramentulu in numele sugatoriului; Cilly ii dete sabia splendida, voda Nicolae de Ujlak ii dete lovitur'a usitata, prin care se facea cavalleru.

Abia se finí solennitatea incoronarei pruncului Ladislau, pre candu mama-sa recepù scirea, cá regele Vladislau ar fi descalecatu in Bud'a, unde inse au ajunsu numai in 25. Maiu. La acea scire Elisabet'a isi vediù iute de drumu, cá nu cumu-va se pice ea si prunculu in manile partisaniloru lui Vladislau, de care densa nu volia se audia. Asia in locu se apuce spre Buda, isi luà calea spre Iaurinu (Raab) intre mare frica si cu multa greutate. Mai tardíu inse neci acolo nu s'a sciutu in securitate si s'a mutatu candu la Presburgu, candu pe airea cá vai de ea.

Dein acelea dile inainte bellulu civile s'a si inceputu. S'au mai facutu unele incercari de pace, s'a conchiamatu diet'a de nou, resultatulu inse a fostu, cá Uladislau polonulu fu incoronatu in 17. Iuliu alu aceluasi anu 1440 cu mare pompa, totu in Alb'a-

regale si totu de càtra acelu Dionisie archiepiscopu si primate, care incoronase si pe mititelulu Ladislau, cà-ci adeca in scurtulu tempu deintre 15. Maiu si 27. Iuliu s'au ruptu de càtra partit'a Elisabetei atàtu acestu primate, càtu si Ujlaki, palatinulu Hedervári si alții multi. Adeca totu cumu se camu intempla ici-colea inca si in dilele nòstre, cà multi ómeni intrebati fiendu cu cine tienu, iti respundu cá si jidovulu dein anecdota: Cu cine'i mai tare. Mantel'a se întorce dupa ventu.

Avendu Ungari'a duoi contraregi, precumu tocma in acelu tempu lumea catholica avea duoi contrapapi, anarchi'a pe terrenulu politicu intocma cá si pe celu eclesiasticu, era completa si asia dicundu universale. Numai turcii se bucurá de unu regimu, de si barbaru, inse vigorosu si celu pucinu pe atunci prevedietoriu; éra imperiulu bisantinu si tóta asiá numit'a lume grecésca era unu cadavru, a carui putóre infectase atmosfer'a pàna in Carpati, precumu se scie de ajunsu dein scriptorii cei mai buni, si precumu se va vedé si in decursulu acestoru fragmente istorice. Bellulu civile durà in Ungari'a cu óresi-care intrecurmari si incercari de pace pàna dupa mórtea nefericitei Elisabeta, care s'a intemplantu in 19. Dec. 1442. Dicemu pàna dupa mórtea ei, pentrucà anume Ioanu Giskra bohemulu, cá celu mai bunu generariu alu ei, a mai continuatu bellulu pàna in 1444.

(Va urma.)

Colectiune de diplome

d'in diplomatariulu comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe romàni (valachi).

(Urmare.)

Joannis de Hunyad Gubernatoris Privilegiales, et Exemptionales familiae Csólnakos elargitae de a. 1448.

App. D. Tr. T. V.

Oligarchi'a transilvana nu lasá in pace pe susu numit'a familia dela Cincisiu. Unulu deintre frati, anume Voicu, se duee la Ioanu Corvinu in numele seu si in alu fililoru sei Ladislau si Siandru, si ilu róga de protectiune. Gubernatoriulu Ioanu emitte acésta diploma de privilegiu, in care repetiesce meritele cele multe si mari a le numitei familii, si cu aceiasi ocasiune dice, cà Voicu dela Cincisiu (prin urmare si ceilalti frati ai sei, toti) era frate de impartiéla (frater condivisionalis) alu seu, adeca alu gubernatoriulu Ioanu Corvinu*).

*) Membrii unei familii ramurite se mai numescu la noi inca si pàna in dio'a de astadi frati, in tóte acelea casuri si ócasiuni, in care au se impartia vreunu venitu, vreunu folosu dein vreo avere comuna, precumu sunt de ess. munti, mori, pive, ferestraie, asia numite drepturi regali etc. Asia dara famili'a Corvina dela Hunedór'a si famili'a dela Cincisiu era consangene, esite dein aceiasi tulpina, pàna acumu inse nu se scie, déca acésta consanginitate era dupa tata séu dupa mama. Ioanu Corvinu avuse tata pe Voicu, éra tatalu acestuia fusese Sierbanu (diploma dela 1409); dara cine a fostu tatalu lui Iaroslau dela Cincisiu, care avuse pe filii susu numiti? Si dein ce familia va fi fostu mam'a loru? Despre „Condivisionalis“ vedi si in legile vechi ale tiei.

Red.

Joannes de Hunyad Regni Hungariae Gubernator. Universis et singulis Dominis Praelatis, Baronibus, Comitibus signanter autem in castris Huniad et Haczeg constitutis Castellanis, alteriusque cujuscunque status, et praeeminentiae hominibus, praesentes hasce nostras visuris salutem cum favore. Dicit nobis egregius Woyk de Chionok frater noster condivisionalis, in sua, ac Ladislai, et Sandrini filiorum suorum, nec non Daan filii Jarizlo de dicta Chionok personis, quomodo complures forent nobiles et Castellani, qui ipsos in diversis servitiis, datis, collectis, et exercitibus expeditionibus nimium aggravassent, aggravarentque etiam de praesenti, contra nostram gratiam, autoritate nostrae gubernationis ipsis factam. Unde nos, praesentibus hisce nostris, requirimus Dominationes Vestras, et fraternitates, quatenus praefatos Egregium Woyk de Chionok, ac Ladislaum et Sandrinum filios ejusdem, nec non Daan filium Jarizlo posteritatesque ipsorum universas in ipsorum possessionibus, puta: Chionok praedicta, et Haczeg, et Doboka in Huniad: Districtibus habitis, nullo impedimento eos impedire facere dignemini, sed eosdem ac Posteritates eorumdem universas ab omni exercituali expeditione, servitiis, collectisque et datis quibusvis volumus habere exemptos, imo eximimus et supportamus praesentium per vigorem. Pro eo quicunque Regni Hungariae successores, Praelatique, et Barones Regni Hungariae, signanterque Castellani Castrorum Huniad et Haczeg praedictorum, praescriptam nostram gratiam infringere attentaverint, indignationem Dei omnipotentis, suaeque Genitricis Virginis Gloriosae, Beatorum Petri et Pauli Apostolorum, ac omnium sanctorum incurrant, et eo facto anathemati sint. Datum in Karansebes feria tertia proxima ante festum decolationis Joannis Baptistae a. D. 1448.

Copia in Coll. Ms. Bibl. Colleg. Reform. Claudiop. T. II. p. 41.

Harum literarum meminit quoque Eder in Felmer p. 127. 128.

Edidit eas Fejér C. D. T. VIII. vol. II. Praefationis p. III.

Item Fejér: „Genus e. c. t. Joannis de Hunyad p. 111.

NB. Privilegiales has transumit et cfirmavit Gabriel Bathori 1609. 29. Apr. — Lege has Cfirmationales in Suppl. C. D. T. IX. p. 97. J. C. Kemény.

Donationales Joannis de Hunyad Jus Regium in Somlyo, Perecen. e. c. t. habitum Ladislao de Bathor, ejusque cognatis conferentis de anno 1448.

App. D. Tr. T. V.

Diploma prin care Ioanu Corvinu cfirmá pe unu boiériu, anume Ladislau, filiu alu lui Ioanu dela Batoru dein Ungari'a in possessiunea mai multoru comune, pe care le avea si de mai inainte anume in comitatulu Solnocu midiuloçu.

Nos Joannes de Hunyad Regni Hungariae Gubernator etc. — memoriae etc. quod nos consideratis,

et in memoriam revocatis multimodis fidelitatibus, et fidelium servitorum legitimis meritis, sinceris complacentiis, atque virtuosis gestis Egregii Ladislai filii quondam Joannis de Bathor, quibus ipse sacrae Regni Hungariae Coronae, et ex post nobis in plerisque tam Regalium quam nostrorum, sicut adversus saevissimos Turcos crucis Christi persecutores, sic nominanter adversus alios Regni notorios aemulos, videlicet Regem Romanorum, Comites Ciliciae, Bohemos, et infidelem quondam Wladislaum Wayvodam Transalpinum, Exercituum expeditionibus, non sine sui, et suorum charorum amicorum, familiarium amissione, rerum, et sanguinis effusione studuit complacere. Intuitu quorum volentes sibi nostram exhibere benevolentiam, favorem, ut exinde scripto exemplo etiam alii ad similia fidelitatis opera incitentur, totum et omne Jus Regium, si quod in Possessionibus Somlio, Pechien, Hidvik, Cechy, Keorestelek, Badachon in comitatu Zolnok mediocri, nec non Mikloslaka vocatis in comitatu Albensi Transylvano existentibus Regia haberet serenitas, aut ipsius quibuscunque modis, et rationibus concerneret majestatem, in quarum dominio etiam de praesenti praenotatus Ladislaus se asserit fore, simul cum cunctis suis utilitatibus, et pertinentiis, terris scilicet arabilibus, cultis e. c. t. autoritate nostrae gubernationis, qua fungimur, eidem Ladislao, et per eum Stephano filio quondam Stanislai, item Ladislao, Georgio, Mathiae, Stephano, Nicolao, et Joanni filiis ejusdem Stephani de eadem Bathor, ipsorumque haeredibus, et posteritatibus universis, dedimus, donavimus, et contulimus, imo damus, donamus, et conferimus jure perpetuo et irrevocabiliter possiden. tenen. pariter et haben. Salvo jure alieno, harum nostrarum vigore, et testimonio literarum mediante. Datum in Bisztricia Partium Transylvanarum in Profesto Purificationis Virginis Gloriosae a. D. 1448.

Simplex Copia in A. f. Miscell. fasc. 3. Litt. n.

1448. App. D. Tr. T. V.

Pre candu Ioanu Corvinu venise érași in Transilvani'a spre a mai regula si aici lucrurile, aflanduse la S. Sabesiu, luà una mesura aspra in contra unoru rapitori. Si fiindu-cà comendantele dela Cetate-de balta facea incursiuni asupra unoru comune invectinate, anume Baleaciu si Sîtveiu, si le spolià, gubernatoriulu auctorisà pe locitorii sasi de acolo, cà chiamandu in ajutoriu pe alti sasi se puna man'a pe acei castellani banditi si apoi se'i pedepsesca cu mórte, tocma si frangendu'i pe róta, séu tragendu'i in tiépa.

1448. Dat. in Zassebes in Profesto ad Vincula B. Petri. Joannis de Hunyad Literae ad Castellanos Castri Küköllóvár, quibus interdicitur, ne deinceps damni incolis villarum Saxonicalium Bolkaes et Sitve adferant, alioquin praecipitur Incolis, ut caeterorum Saxonum auxilio implorato, Castellanos in personis detineant, rota frangant, palis transfigant, aut in furcam agant.

Ex authographo, innuit Eder in Felmer p. 129.

1448. 9. Julii. App. D. Tr. T. V.

Transumtu autenticu alu unei diplome date de Ioanu Vladu Domnu alu Valachiei transalpine, duce alu Omlasiului si alu Fagarasiului, dela Norinberga dein 8. Februariu alu anului 6939 (1431), pre candu petrecea la imperatulu Sigismundu, carele deschisese acolo diet'a Germaniei. In acésta diploma Vladu care s'a disu si Dracula, dà concessiune calugariloru minoriti de ritulu romano-catolicu, cá se'si póta propaga ritulu si credenti'a loru in Munteni'a, demanda locuitoriloru, calugariloru si la tóte auctoritatile tiei, cá se intempine pe acei calugari catolici „cu onóre demna de popi (honore popis condigno)“ si preste totu se'i lase in buna pace*).

In Nomine Domini Amen. Anno nativitatis ejusdem Millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Nicolai divina providentia Papae quinti anno secundo, indictione undecima, die mensis Julii nona, hora tertiarum, vel quasi, in Parochiali ecclesia sanctae Crucis loci cathedralis Varadiensis, in mei Notarii publici subscripti Religiosi viri de observantia fratrum minorum nuncupati, Frater videlicet Ladislaus de Thary ad partes Scitiae commissarius

*) Documente de coprinsulu acestuia voru fi de celu mai mare pretiu pentru acei istoriografi, carii se voru determina cá se scria istori'a eclesiastica, séu cea generale a Daciei intregi, séu incai istori'a eclesiastica a vreuneia dein cele duoe baserice christiane antice, ori-si istori'a séu monografi'a vreuneia deintre confessiunile protestantiloru. Basericele dein Daci'a sunt lipsite pana acuma de istoria eclesiastica; totulu ce avemu pre acestu terrenu alu cunoscientieloru omenesci, stà numai dein fragmente, care luat unulu câte unulu, potu se fia de cea mai mare valóre, este inse absolutu imposibile de a construi istoria eclesiastica numai dein fragmentele cunoscute pana acilea. Romano-catolicii sunt cei mai bogati in collectiuni de acte si documente destinate pentru istori'a eclesiastica, pentrucà ei totu au mai avutu câte unu episcopu cá comitele Battyáni si câte unu canonicu cá Szeredai, carii au adunatu documente cu miile. Cu tóte acestea, nici rom. cat. dein Daci'a inca n'au istoria eclesiastica. Càtu isi mai batura capulu càtiva scriptori unguri si sasi, pentrucà se póta compune, de ess. monografiile episcopatoru de Milcovu, de Bacau, de Seretu, episcopatulul Cumaniloru, alu Severinului, monografiile calugariloru rom. catolici, anume franciscani minoriti, tramisi depap'a in Bosni'a, in Bulgari'a, in Daci'a; inse toti acei scriptori au remasu pana acuma la calea diumetate, séu cà au facutu calea intórta. Asia intre altii, comitele Ios. Kemény isi castigase inca pe la an. 1846 convictiunea, cá cele scrise de Ios. Benkó despre vechimea episcopatulul de Milcovu sunt numai fabule si minciuni inventate cu scopu nationale secuiescu. (Vedi in Magazin alu lui Eug. de Trauschenfels dela 1860 pag. 220—226.) Despre originea si intemparile episcopiloru greco-catolice séu greco-resaritene, séu anatolice, precumu se mai numia, scimu si mai pucinu cá despre cele rom. catolice, pentrucà indolenti'a si lenea calugariloru greci a fostu mai mare decâtu aceloru apuseni, éra in ignorantia cea mai grósa ei au rivalisatu cu dervisii turcesci pana in dio'a de astadi. Calugarii greco-resariteni in mai bene de una miie de ani n'au scrisu asia dicundu, mai nimicu, éra si ce voru fi scrisu unii, au annullatu altii. Asia numitii scriptori bisantini neci pe de parte nu ajungu cá se se póta ajuta cineva cu bunu succesu la complinirea miiloru de lacune in istori'a Daciei. Unu campu vastu si desertu, ce te aduce in desperatiune. Cu tóte acestea, „noue nu ne trebuescu nici Archive, nici Magasine, nici alte collectiuni istorice!“ Red.

Reverendi in Christo Patris Fratris Michaelis de Becchen ejusdem ordinis vicarii, vicariatus Hungariae, ac Frater Barnabas de Temesvár Custos Custodiae Transsylvaniae personaliter venientes praesentiam, coram testibus infrascriptis exhibuerunt et praesentaverunt quasdam literas privilegiales Illustris condam Joannis Vlad Dei gratia Valachiae Transalpiniae tunc Domini, et terrarum de Omlás, et Fogaras Ducis super certa libertate fratribus de observantia sub sigillo pendenti consignatas, non abrasas, non viciatas, nec cancellatas, sed omni vitio suspicionis carentes, petentes me et requirentes, solenniter honore omni quo debuerunt, ut easdem de verbo ad verbum transcribi, et transummi, ac in publicum instrumentum inseri, idque signo et nomine meis solitis et consuetis fideliter consignatum, ipsis dare deberem, cujus tenor per omnia sequitur in his verbis:

Joannes Vlad Dei gratia Valachiae Transalpiniae Dominus, et Terrarum de Omlás et de Fogaras Dux. Per praesens scriptum damus pro memoria omnibus, quibus literae hae exhiberentur, praesentibus, et futuris. Quod cum Serenissimus Dominus Sigismundus Dei gratia Romanorum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae e. c. t. Regis Domini nostri naturalis, in cujus aula gravissimorum negotiorum causa constituti nunc sumus, quosdam venerabiles, et religiosos viros fratres ordinis minorum in partes Transalpinas omni sanctae romanae ecclesiae rituali solatio destitutas mittendos destinaverint, ut itaque ipsi quoque fratres praedicti experiri valeant, nostra etiam ex parte omne ipsis adesse auxilium, tutamen, ac favorem, hinc mandamus nihilominusque et precipimus serio, ut sub omnimoda nostra indignatione graviter per refractarios hac in parte experienda, omnibus et singulis terrae Transalpiniae hominibus Calugeris, et officialibus quarumcunque dignitatum, conditionis, status, et ordinis, jurisdictioni nostrae subjectis, ut ipsos Fratres praetactos in dictis partibus Transalpinis propagationi et conservationi fidei orthodoxae adlaboraturos et invigilaturos, eamque juxta ritum ipsorum promoturos, honore Popis condigno afficere, eisque liberum ingressum, et mansionem concedere teneantur, nec eos in itu, et reditu, turbare, molestare aut damnificare modo quovis audeant, vel praesumant, harum nostrarum vigore, et testimonio literarum mediante, quas nos nomine nostro, per Marchalcum¹⁾ nostrum consignari fecimus, quarumque paria quoque solita in dictis partibus Transalpinis lingua pro majori cautela ipsimet expedivimus. Datum in Nurreberga²⁾ die 8. Februarii anno 6939³⁾.

¹⁾ Hoc officii genus seu munus occurrit jam ad an. 1389. in Diplomate Moldavico apud Dogiel I. p. 597. vide „Gebhardi Geschichte der Moldau“ p. 110. in nota.

²⁾ Nürenberg ubi Comitatus Imperii Germanici, praesente Sigismundo die 9. Febr. 1431. inchoabantur. Vide Häberlin „Allgemeine Welthistorie“ T. V. p. 497.

³⁾ i. e. anno Xti. 1431.

Sed quia ego videns easdem literas, has fore, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed omni prorsus vitio carituras, petitionibus igitur praefatorum Fratrum Ladislai videlicet, et Barnabae monitus, et ex officio requisitus, ut incumberebat, conatus sum ad effectum petita producere, sine omni augmento et diminutione de verbo ad verbum fideliter per alium scriptas, me aliis negotiis praesens occupato, scribendo earum tenorem, in hanc formam publici redegere documenti, et instrumenti, sine omni fraude et dolo. Acta sunt igitur haec anno Pontificatus, indictione, mense, die, hora, loco, quibus supra. Praesentibus ibidem Honorabilibus et Discretis viris. Gallo videlicet Capellano dictae ecclesiae sanctae Crucis Diaecesis Agriensis, Petro similiter Capellano ejusdem ecclesiae Dioecesis Wesprimiense, idoneo viro Francisco de Barcha Dioecesis Transsylvaniense, Ladislao Banyas Cive et Jurato Varadiensi, aliisque quam plurimis ad haec specialiter vocatis, et rogatis.

Et ego Valentinus Benedicti de Zaka Clericus Varadiensis Diaecesis, Publicus Sacrae Apostolica auctoritate notarius etc.

L. S.
pendentis.

Ex Archivo PP. Franciscanorum Claudiopolitano.

1449. ante 6. May. App. D. Tr. T. V.

Gubernatoriulu Ungariei Ioanu Corvinu aflanduse la resiedenti'a sa de familia in Hunedóra, face unu mare bene oppidului Deva, care saracise tare, cà-ci 'i remitte diumetate dein tóte impositete si diecimile, cumu si cele trei donuri annuali.

Nos Joannes de Hunyad Regni Hungariae Gubernator. Memoriae commendamus per praesentes, quod nos consideratis inopiis, et paupertatibus universorum civium oppidi Deva, quibus ipsi diversimode exstiteret innodati, quibus ex animo compatientes, ut ad pristinum possent recuperare (sic!) statum, medietatem universorum censuum, videlicet vini, tritici, argenti (sic?) et tria munera, quos, et quae annuatim ex medio ipsorum deberent provenire, eisdem civibus praefati oppidi Deva in perpetuum gratiose duximus relaxan. imo relaxamus praesentium per vigorum. Quocirca vobis Castellanis, nec non Vice-Castellanis Castrii Deva praedicti, cunctisque Dicatoribus praefatorum censuum, praesentibus, et futuris harum serie firmiter committimus et mandamus, quatenus a modo in antea praefatos Cives antefati oppidi ratione non solutionis hujusmodi medietatis praescriptorum censuum contra praemissam nostram annuentiam, ullo unquam tempore impedire aut molestare praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali, et aliud non facturi, praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in Hunyad praedicta feria quinta proxima ante festum B. Joannis ante portam latinam, anno Domini 1449.

Has Privilegiales confirmavit et transumisit Mathias Rex sub dato: „Budae feria VI. proxima post festum beati Jacobi Apostoli 1458.“

(Va urma.)

Tieranulu romanu in venitoriu.

(Discursu tienutu in siedintí'a despartimentului II. alu asociat. trans. tienute in 11. Fauru a. c. in Cincu-mare.)

Trecutul tieranului romanu este trecutul poporului romanu. Asemenea viitorulu lui, va fi viitorulu natiunei romane.

Póte fi ceva, dloru, mai insemnatu, mai greu, ce ar poté se reclame in o mai mare mesura luarea-aminte si anevointi'a celoru mai luminati dein poporulu romanu, si mai alesu aceloru romani, cari conducu asia dicundu destinele natiunei romane?

Nu crediu!

Aici, in tieranu, este inceputulu si finitul, leaganulu si mormentulu.

Natiunea romana a traitu, séu mai bine a scapatu in pielea tieranului. Dein tieranu s'a inpulpatu, dein elu are se se inaltie.

Aristocratia nu amu avutu, ér cari s'au redicatu, s'au inaltiatu dein tieranu si calcandu apoi pe gütulu tieranului, au trecutu peste elu dincolo in sîrulu inimiciloru si s'au facutu mai rei decâtu inimicii.

Astadi tieranulu a scapatu de acésta aristocratia.

Lu-amenintia inse alte done feliuri de aristocratia: a capitalului si încátu-va a inteligentiei — proletarie, séu mai bine a proletarismulu inteligentu.

Cea d'antaiu suge, despóia, si sugruma prin puterea capitalului.

Proletarismulu inteligentu este unelt'a cea mai de diosu, gata a servi la momente capitalului, desbracandu-se, nu de rusine care nu o mai posiede, fóra de tóte simtiementele omenesci, si pentru bani nu se sfiesce de nici o fára-de-lege, de nici o pangarire. Averea lui este, déca pociu dice astu-feliu, minciun'a, intrig'a, tradarea si conspiratiunea.

Acésta, dloru, este o noua maracina ce la noi a inceputu a incoltí de dupa 1848, va se dica dedatá cu scaietii cei muscalesci, si merge inmultindu-se.

Aici, dloru, in aristocrati'a capitalului si in proletarismulu inteligentu, séu ciganismulu, cumu i dieu francesii, jace fantan'a toturoru releloru, toturoru pericoleloru: materiali si morali! Cea d'antaiu stórcé averea, — saracesce, proletarismulu inteligentu* corúpe, desmedula!

Aceste rele, aceste pericole suntu cu atátu mai mari, cu cátu lucrarile loru suntu indreptate nemiduiocítu asupra tieranului, care este isvorulu averei materiali, spirituali si morali a ori-carui poporu.

Éta, dloru, si dein aceste scurte cuvente se poté convinge fia-cine, cà nimicu poté fi mai demnu de grigi'a si anevointi'a celoru luminati si curati la ânima, decâtu sórtea tieranului.

Me simtiu cu multu mai micu in poteri, dloru, decâtu se'mi tréca prin minte a luá asupra'mi, fia chiaru numai pentru aceste momente, inalt'a chiamare de luminatoriu.

Crediu inse a-mi impliní o datoria, déca voiu

desveli in scurtu, parerile, convingerile mele despre aceea ce trebuie se facemu de acumu inainte, pentru de a cuceri asia dicundu viitorulu.

Cu o alta ocaziune vorbisemu in sinulu acestui despartimentu despre sórtea tieraniloru romani in trecutu si presente*).

Acelu rapedu studiu ar fi aprópe fóra nici o insemnatate, déca nu i a-si adauge si acestu scurtu discursu despre venitoriu tieranului romanu.

Dar ce este venitoriu?

Nimicu alt'a, 'mi va raspunde cineva, decâtu totu aceea ce nu e datu se petrunde mintea omenésca.

S'ar paré dara cà voiu a vorbi despre unu lucru care nu pociu se'lu sci.

Dar, dloru, viitoriu si mai vertosu alu unui poporu, nu poté fi decâtu o urmare dein trecutu si presente. Trecutul ilu scimu, ilu potemu sci. Presentele 'lu vedemu cu ochii. Amendoue acestea ne arata faci'a viitoriu cá intr'o oglinda, si numai orbulu nu poté se védia.

Tieranulu romanu, dloru, si toti tieranii dein lumea feudale, n'aveau decâtu dreptulu d'a lucra cá se nu móra de fóme, ér oblegamentulu lui erá infioratoriu de greu: nu numai a versá sudori crunte, dar chiar sangele pentru imbuibarea si binele domnului seu pamentescu.

Dloru, noi amu fostu cei fericití, cà-ci amu vedutu cu ochii nostri, unii cá copii, altii cá betrani, stergundu-se acésta stare de sclavia, urgisita de Ddieu si blastemata de ómeni, si in loculu ei s'a pusu libertatea individului si libertatea lucrului. Repetu, dloru, libertatea lucrului, cà-ci acésta este pétr'a fundamentale a progresului materiale si spirituale. Libertatea lucrului! Éta doue cuvente, la parere fórté neinsemnate, fórté blande, in fondu inse doue cuvente, cari pàna acumu au schimbatu, dar d'acumu inainte voru preface cu totulu faci'a omenimei si suprafaci'a pamentului.

Pentru de a petrunde deplinu insemnatatea si simtiulu cuventeloru: „Libertatea lucrului,“ fia-mi permisu a pune inaintea ochiloru d-vóstre contrariulu libertatii, adeca sclavi'a lucrului. Oppusele asiediate un'a lunga alt'a se esplica de sine!

Sciti, dloru, cà in tíer'a nóstra au esistatu asia numitele cehuri séu corporatiuni, d. e. a cismariloru, pelariloru, macelariloru, pararieriloru, dogariloru s. a.

Nime nu poté fi cismariu, pelariu s. a. fóra de a fi primitu, dupa multe formalitati si grele probe, in corporatiunea respectiva, de ar fi fostu elu oricátu de iscusitu in maiestri'a lui. Déca cineva, care nu erá primitu in corporatiune, cutezá a-si deprinde maiestri'a, 'si gasiá santii. Asprimea acésta s'a intinsu in unele locuri chiar si asupra cumparatoriloru, cà adeca cumparatoriu erá silitu se cumpere numai dela membrii unui anumitu cehu. Asia d. e. nu mai de parte, fóra pàna pe la 1848 oierii dein

*) Acestu discursu se va tramite d'alta-data spre publicare.

Sacele erau siliti a cumpara sténdurile pentru lapte numai dela butinarii sasi dein Brasiovu, care totuodata erau inferate cu unu semnu anume, si déca la cineva se gasea laptele in alte sténduri, perdea nu numai laptele, dar mai platea si mulcta in bani, si déca cutezá a face gura, erá pusu nitielu la umbra.

Acésta, de essemplu, pe terenulu industriei. Pe terenulu economiei rurali pâna la 1848 sclavía lucrului s'a manifestatu prin infioratóri'a iobagia. Dornulu pamentescu nu lasá pe iobagiu séu pe copii lui se se aplice la vreo maiestria, fiendu-cà trebuia se-i robésca lui, ér déca cumu-va 'lu lasá, elu nu poté se intre la vreo maiestria, cà-ci maiestrii, cehurile, cu deosebire pe romani nu-i primeau.

Tóte acestea au caditu: cehuri si iobagia! Lucrulu este liberu, si fia-care póte invetiá si exercitá maiestri'a care voiesce, si dupa cumu ilu taia capulu.

Dar se vedeti, unii ómeni cari aru voi cá si astadi se faca monopolu dein lucru, nu s'au sfiitu a nascoci nu mai departe, fòra anulu trecutu, acea ideia de risu, cà poporulu pentru aceea ar fi saracu, cà-ci acumu maiestriile suntu libere, va se dica aceea va se fia saracia, candu omulu póte lucrá ce vré si ce póte. Se saracésca óre ómenii candu potu castigá pe mai multe cali? Si se se inavutiésca candu potu castiga pe mai pucine cali?

Cine va fi hebeuculr cá se creda asia ceva?

Si acésta nascocitória a fostu chiar camer'a negutietorésca dein Brasiovu, si inca in unu raportu càtra ministeriu, care nu me potu mira destulu cumu a potutu aflá ideia destulu de seriósca pentru a o supune la opinarea jurisdictiuniloru!

Éta aici in libertatea lucrului o noua cale de viétia si pentru poporulu romanu.

Aicea stamu noi astadi!

De o parte aristocrati'a capitalului cu umbrele sale, de alta parte libertatea lucrului.

Se le essaminamu pe amendoue, in scurtu pe càtu ne ierta tempulu.

Aristocrati'a capitalului, aristocratia de bani!

Pentru ce se fia acésta rea pentru romani? unde suntu bani multi, tóte se platescu bine. Déca d. e. se asiédia cineva intr'unu satu cu bani multi, si — cumpera pamenturi, *face fabrici, are lipsa de multi lucratori; unu petecu de pamentu, unu prundu, unu tufisiu, nisce ripe, care mai inainte nu aduceau nici unu folosu, ba dein contra, platea dare indesiertu, vinu la pretiu, cà-ci celu cu bani multi da pe ele sute si mii de fiorini; lucratoriulu care mai inainte capetá 40—50 cr. pe di, capeta d'ací incolo 1—1 fr. 50 cr. pe di.

Ei! de ce se nu fia buni óre, de ce se fia chiaru periculosi ómenii cei cu bani multi?

Éta candu si pentru ce nu potu se fia buni pentru noi ómenii cu bani multi.

Pâna candu aristocrati'a de capitaluri nu va fi nationale, va se dica pentru romanu romana,

pâna atunci acea aristocratia de bani nu numai cà nu este buna, dar este pericalósa, chiaru mortale.

Pentru-cà de o parte natur'a a pusu in ânim'a fia-caruia cà elu, déca are lipsa, se se servésca cu ómeni de neamulu seu, ér de alta parte popórele cele avute si luminate voru se inghitia pe cele mai serace si mai cu pucina lumina prin poterea banului, adeca luandu-le cu bani ori càtu de grei, si ceea ce mai au, si cu deosebire pamentulu; cà-ci omulu seracu si nepricepetoriu de a speculá cu bani, banii curendu i strecura p'ntre degete, si se vede in urma si fòra bani si fòra pamentu.

Se punemu unu essemplu viiu.

Cugetati dloru unu satu mare romanescu, ai carui locuitori traiescu si inca indestulati dein vitele si pamenturile lor. Se punemu cà totu pamentulu acestui satu face 20,000 juguri, care in adeveru ar fi unu satu avutu, si cà dein acestea, 4000 juguri suntu avere comunale, d. e. paduri, pasiuni s. a.

In acestu satu vine d. e. unu capitalistu englesu cu unu capitalu nu mai multu, fòra de vreo 200,000 — 500,000 fr.

Satulu are langa riu unu prundu mare, de nici unu folosu pâna aci, fòra póte numai pentru bata-tur'a viteloru. Englesulu lasa vorba cà elu ar cum-perá acelu prundu; betranii satului se aduna, se staturescu, si nu le prea vine la socotéla se-lu venda, dar nenea Toaderu cá mai betranu, dice, mei copii, hai se pocnimu una neamtiului si se-i ceremu in gluma-in-adinsu 5000 fr., cà-ci ori ne lecuimu de elu, ori ilu tundemu. Ei bine, se ne limpedimu! I spunu englesului. Englesulu nu glumesce, scóte si le numera 5000 fr. si inca 10—20 fr. de aldamasiu.

Tréba-i facuta. Copii, dice mosiu Toaderu. Am prinsu pe neamtiu. — Ai prinsu pe tatarulu, mosiu Toadere!

Banii in câteva septemani nu mai suntu, s'au macinatu pe gaure, câte vediute câte nevediute. Englesulu inse a remasu. Englesulu isi face in prundu o fabrica, si fiendu-ca satenii nu sciu se lucre, si elu nu are pofta se-i deprinda, dar nici satenii nu voru se se bage asia curendu slugi la unu nu sciu de pe unde, in fabrica 'si aduce lucratori d'ai lui, englesi séu de altu neamu.

Se punemu cà in cei d'antaiu 5 ani englesulu cu prundulu, mai cu nisce locuri de magazine, cu mai nisce coltiuri de padure, nisce infundature pe unde nici paserea nu ambla, englesulu inse, va sci se amble, cumpera cu bani grei vreo 100 juguri de pamentu, in alti vreo 10 ani fabricantulu si ómenii ce se tienu de elu pucinu câte pucinu mai cumpera vreo 150 juguri, de aci incolo punemu ca totu la câte 7 ani cumpera acei straini totu cu a trei'a parte mai multu, cá pâna aci, pâna candu in fine vechii locuitori in multu vreo 100 ani se pomenu cà totu pamentulu a trecutu dein man'a loru in mani straine, si satulu a incetatu de a mai fi romanescu!

Acumu se se scóle sfatosulu de mosiu Toderu

se între în satu, s'ar minună că nu mai aude nici
lelea Nutia, de nana Mariutia, fõra de nisce po-
citori cá Raslaigh, Thornton, Dougal, Iarvie, Vang-
han, séu póte Fröhlich, Schmidt, Wagner, Schlosser,
Fichen, Marichen, Catrinchen s. a.

Mosiu Toderu va trebui se se întórne de voia
de nevoia ér în mormentu. Pentru elu nu mai este
locu, si-l'a vendutu.

Acésta socotéla li se va paré la multi esagerata.
Dar se vedemu.

Nu mai multu, fõra cu vreo 20 ani mai înainte,
nu se audia că cutare séu cutare dein satu si-a beutu
mosi'a, că pe cutare l'a indatoritu unu jidanu, unu
precupetiu cu bani, cu beutura, cu tabacu, cu ca-
mete la camete, până candu i s'a vendutu mosi'a,
ori 2—3 pamenturi mane, 4—10 poimane, până in
fine si cas'a.

Acumu inse audimu de acestea si le vedemu
chiaru cu ochii.

(Va urma.)

Nr. 93—1873.

Procesu verbale

luatu în siedinti'a ordinaria a comitet. asoc. trans. tienuta în 8.
Aprile c. n. 1873 sub presiulu dlui vicepresied. Iac. Bologa,
fiendu de facia domnii membrii Pav. Dunc'a, E. Macelariu, Bar.
Ursu, I. Hannia, I. Tulbasiu, I. V. Rusu, Vis. Romanu, Const
Stezariu, dr. Dem. Racuciu si Ioanu Cretiu.

§ 30. Dn. cassariu presentéza conspectulu de-
spre perceptiunile si erogatiunile asoc. dela siedinti'a
comitetului dein 4. Martiu a. c. până la siedinti'a
presente. Dein acestu conspectu se vede, cumu-cà
în restempulu numitu s'au încassatu 317 fr. 95 cr.
si s'au erogatu 555 fr. 8 cr. (Nr. prot. ag. 91, 1873.)

Spre scientia.

§ 31. Totu dn. cassariu presentéza conspectulu
despre starea fondului academiei pre tempulu acestei
siedintie. Dein amentitul conspectu resulta, cumu-
cà fondulu academiei are în proprietatea sa 9603 fr.
37 cr. (Nr. prot. ag. 92, 1873.)

Spre scientia.

§ 32. În nexu cu conspectulu cassei de sub
§ 30 se raportéza în specialu, despre banii în cursi
la fondulu asociat. dela siedinti'a comitetului dein 4.
Martiu a. c. până la siedinti'a presente, si anume:

a) cá tacse de membrii ord. au încursu 85 fr.
(Nr. prot. 58, 74, 76, 78, 83 si 89, 1873.)

b) cá ajutoria, colecte si pentru un'a diploma
au încursu 39 fr. 43 cr. (Nr. prot. 76, 1873.)

c) cá prenumeratiuni la Transilvani'a 26 fr. (Nr.
prot. 58, 73, 77, 83 si 89, 1873.)

d) cá procente obvenitõrie cu 1. Aprilie a. c.
dupa obligatiunile drumului de feru, au încursu 167
fr. 47 cr. (Nr. 80, 1873.)

Spre scientia.

§ 33. În nexu cu conspectulu de sub §. 31
se raportéza în specialu despre banii încursi la fon-

dulu academiei dela siedinti'a comit. dein 4. Martiu
a. c. până la siedinti'a presente, si anume:

a) cá oferte si colecte au încursu 97 fr. 50 cr.
(Nr. prot. ag. 61, 68, 74 si 76, 1873.)

b) cá venitu dela un'a representatiune teatrale
data dein partea tenerimei romane studiose dein Clu-
siu, în favõrea fondului academiei, au încursu 16 fr.
(Nr. prot. ag. 61, 1873.)

c) cá procente obvenitõrie cu 1. Aprilie a. c.
dupa couponii prioritatoru dela drumulu de feru au
încursu 11 fr. 18 cr. (Nr. 80, 1873.)

Spre scientia.

§ 34. Se presentéza documentele de progresu
pre sem. I. a. scol. 187²/₃ dela urmatorii stipendiatu
ai asoc.

a) testimoniale scolastece pe sem. I. dela Nic.
Neamtiu, studente în a VII. clase la gimnasiulu de
statu de aici, cu calculi de precelentia si eminentia,
si dela Ioane Pamfilie, stud. în a V. clase la scõl'a
reale de aici, cu calculu gen. de prim'a clase. (Nr.
prot. 62, 1873.)

b) testimoniulu scol. pre sem. I. alu lui Aureliu
Iechimu, studente în a VII. clase la gimnasiulu dein
Alb'a-Iuli'a cu calculi de precelentia. (Nr. 69, 1873.)

c) testimoniale despre colocuiele susutienute pre
sem. I. an. scol. curente dein partea tenerului Ioane
Baiulescu, ascultatoriu de tehnica la universitatea
dein Gratiu, cu resultatu bunu si fõrte bunu. (Nr.
72, 1873.)

d) testimoniale despre colocuiele susutienute cu
resultatu eminente dein partea tenerului Petru Dehe-
lianu, ascultatoriu de filosofia la universitatea dein
Gratiu. (Nr. 85, 1873); în fine

e) testimoniulu tenerului Elia Danila, ascultatoriu
de drepturi la universitatea dein Pest'a, carele în de-
cursulu sem. I. a. scol. curente, a documentatu pro-
gresu bunu. (Nr. 90, 1873.)

Se iea spre placuta scientia.

§ 35. Comitetulu reuniunei pentru cunoscienti'a
patriei (Vaterlandskunde) oferéza pre sém'a biblio-
tecei asoc. câte 1 esemplariu dein operele „Archiv
des Vereines für siebenb. Landeskunde“ tom. X. bros.
2 si 3, si Jahresbericht pre 187¹/₂. (Nr. 64, 1873.)

Operele daruite se primescu pre langa recuno-
scientia protocolaria, si se predau dlui bibliotecariu
spre a se petrece în registrulu cartiloru asoc.

§ 36. Directiunea despart. cerc. alu Devei (VI.)
asterne protocolulu adun. cerc. constituante, tienute
la Dev'a în 24. Fauru a. c.

Dein amentitul protocolu între alte afaceri cu-
rente, resulta urmatõriele:

a) cà s'au înscrisu mai multi membrii ordinari
noui (p. III.)

b) cà s'au alesu subcomit. despart. în persõnele
urmatoriloru domni: Ioane Papiu protop. cá directoriu,
Alecsiu Olariu, Ioane Candrea, Georgie Nicõr'a, Avr.
Pecurariu, Georgie Nandr'a si Iuliu Bardosi cá mem-
brii subcomitetului (p. V. si VI.)

c) că s'au ținutu cu acea ocașiune un'a disertațiune: „despre mîdiulócele progresarei poporului romanu,“ compusa de Teodoru Petrisioru, profesoriu preparandiale substitutu, si cetita in adunare de preparandulu Vasilié Onegasiu (p. IX.) (Nr. prot. 65, 1873.)

Se decide a i-se rescrie amentitei directiuni, cumu-cà lucrările amentitei adunari gen. cerc. se iau spre placuta scientia, ér in speciale,

ad a) se i-se rescrie, cumu-cà diplomele pentru nouii membrii ord. se voru espedá, indata-ce, conformu Șlui 6 p. dein statute, se voru administrá ta-cele prescrise.

ad b) membrii subcomitetului se aproba.

ad c) domnulu auctoriu alu disertațiunei susumentionate, se se poftésca a-si tramite operatulu seu celu interesante, spre publicare in fói'a asoc.

§ 37. Dn. propriet. . . . .

§ 38. Stipendiatulu asoc. Pinteá Ternaveanu, ascultatoriu de silvicultura la Mariabrunn, cere a i-se accordá unu ajutoriu séu celu pucinu unu imprumutu de 100 fr. (Nr. prot. ag. 70, 1873.)

Se decide a i-se rescrie amentitului suplicante, cumu-cà, dupace comitetulu nu pote trece preste bugetulu preliminaru dein partea adunarei gen., cererei respective dein astu motivu, pre langa cea mai buna voientia, nu póte satisfice; cu tóte aceste, cererea respectiva o va recomandá dein parte'si prossimeai adunarei gen. si totu-odata in proiectulu seu de bugetu, pre anulu scolastecu viitoriu, va fi dupa potentia, cu considerare la redicarea stipendialoru, amesuratu impregiurariloru actuali.

§ 39. Direcțiunea despart. cerc. alu Brasiovului (I.) asterne protocolulu siedintiei subcomitetului dein $\frac{4}{16}$ Martiu a. c. deinpreuna cu sum'a de 13 fr. 50 cr. (alatura si § 32.)

Dein cestiunatulu protocolu resulta, cumu-cà subcomitetulu in amentit'a siedintia, intre alte afaceri curente, a determinatu locul si tempulu adunarei gen. cerc., si anume: in Satulu-lungu la 25. Martiu a. c. st. v., si totu-odata a emisu provocari zelóse pentru a se face colecte in favórea fondului asoc. (p. 16.) Merita inse distincta amentire conclusulu subcomitetului, relativu la esmiterea unei comisuni, cu insarcinarea de a elaborá pàna la prossim'a adunare cerc. unu proiectu pentru formarea unei insociri de cumpetare in contra beuturiloru spirituóse (p. 17.) (Nr. prot. ag. 74, 1873.)

Se iea spre placuta scientia.

§ 40. Magistratulu cetatienescu si scaunale alu Sibiului, prin indorsatulu dein 13. Martiu a. c. Nr. 2012 aduce la cunoscintia, cumu-cà inalt. ministeriu reg. ung. prin emisulu dein 6. Martiu a. c. Nr. 2740 la cererea acestui comitetu dein 25. Sept. 1871 Nr. 211, a resolutu, cumu-cà nouii membrii ordinari, acceptati in adunarea gen. a asociat. dela Fagarasiu

dein 1871, si anume: domnii Georgie Ghimbasia profesoriu in Barladu, Georgie Giuvelc'a, advocat in Bucuresci, Nicolae Crapellianu, prof. in Ploiesci, si Radu C. Paterlagianu, advocatu in Ploiesci, nu se potu aprobá, dein motivulu, că pàna acumu nu s'au distinsu pre campulu scientieloru si alu literaturiei. (Nr. prot. 75, 1875.)

Se decide a se procurá dela inclitulu magistratu, o copia vidimata dein teestulu amentitului emisu ministeriale, si totu-odata la tempulu seu, a se aduce la cunoscintia adunarei gen. acésta impregiurare.

§ 41. Societatea de lectura a tenerimei dela institutulu teologicu archi-diecesanu dein Sibiiu, cere a i-se dá gratis, câte unu esemplariu dein Transilvani'a. (Nr. prot. ag. 79, 1873.)

Se decide a i-se dá amentitei societati, câte unu esemplariu gratis dein Transilvani'a, atàtu pre anii trecuti dela prim'a apparere a numitei foi, càtu si de pre anulu curente.

§ 42. Dn. locot. primariu in Bistritia, Frumosu, arata, cumu-cà inca in Iuniu 1872 s'au fostu facutu o collecta in favórea fondului academiei, la carea a contribuitu atàtu domni'a sa, càtu si alti càtiva oficiri, si ca cu tóte aceste, pàna acumu acea colecta n'a vediu'to publicata in diuariele romane.

Dupace amentit'a colecta s'a admanuatu domnului cancelistu dela oficiulu edile dein Bistritia, Pantilimonu Pecurariu, face intrebare, déca aceea colecta a ajunsu la locul distinatiei?

In necsu cu aceste, secretariulu raportéza, cumu-cà dupa cercetarile facute, atàtu in protocolulu comitetului, càtu si alu cassei, colect'a numita (sum'a nu se indigitéza) pàna acumu n'a incursu la acestu comitetu. (Nr. prot. 82, 1873.)

Se decide, că colectorulu asociat. dein Bistritia dn. protop. Alecsandru Silasi, se se poftésca a se pune in relatiune cu domnulu, caruia i-s'a predatu desu amentit'a colecta, si despre resultatu a raportá incóce. Totu-odata despre acésta dispositiune se se incunoscintieze si domnulu locot. primariu, Frumosu.

§ 43. Direcțiunea despart. cerc. dein Simleulu Silvaniei, cere a i-se tramite 20 esemplaria dein regulamentulu asoc. (Nr. 71, 1873.)

Secret. II. raportéza, cumu-cà inca in 19. Martiu a. c. i-s'au tramisu numitei directiuni esemplariale cerute.

Se iea spre scientia.

§ 44. Dn. protopopu si directoriu despart. cerc. I., Ioane Petricu, pre langa comitiv'a dein 18. Martiu a. c. Nr. 18, asterne dechiaratiunea comitetului infientiatu in Brasiovu pentru redicarea monumentului lui Andreiu Muresianu.

Dein dechiaratiunea amentitului comitetu dein 19. Martiu a. c. resulta, cumu-cà acela voiesce a realisá ide'a proiectata dela densulu si incuvenientia de adunarea romaniloru fruntasi dein Brasiovu. Acea idea inse este, că cu incetulu se adune unu fondu, dein carele se se redice in numele laureatului poetu,

unu monumentu materialu si altulu moralu natiunalu, adeca: o statua si unu internatu pentru copii seraci delu scólele dein Brasiovu.

Se intreba comitetulu centrale, déca consente cu Brasiovenii, cá monumentulu se se redice in loculu acela? (Nr. prot. 84, 1873.)

Se decide a se rescrie, cumu-cà acestu comitetu in principiu saluta cu cea mai viua placere, nobila si salutari'a idea a comitetului cestiunatu, si a fruntasiloru romani dein Brasiovu, relativa la eternisarea memoriei laureatului poetu natiunale, si dein parte-si nu va lipsi a conclucrá, dupa potentia, in interesulu concentrarei poteriloru active natiunali spre scopulu comunu.

Cestiunea dein alin. 2 inse se va substerne la tempulu seu, spre decidere adunarei gen. a asociat. transilvane.

Cu tóte aceste, acestu comitetu dorindu a satisface conclusului adunarei gen. a asoc. tiente la Sabesiu in 5—6. Augustu 1872 p. XII. lit. d) se semte datoriu a pofti si cu asta ocaziune pre amentitul comitetu, cá se benevoiésca a dá deslucirile cerute despre cele intreprense pâna acumu in interesulu scopului indigitatu, si anume, in càtu pentru starea actuale a fondului respectivu, ceea ce cu atàtu se doresce mai tare, cu càtu cà aici se pastrédia o sumusióra (preste 200 fr.) totu spre acelu scopu.

§ 45. Secret. II. referéza asupra scrisórei dlui Alecsandru Bach, prin carea dsa aratandu, cà dupa 1. Maiu a. c. are se absenteze pre tempu mai indelungatu de acasa, isi dà dimisiunea dein postulu de scriitoriu in cancelari'a asociat., ce l'a portatu pâna acumu, si se róga a i-se primí dimisiunea. (Nr. prot. ag. 86, 1873.)

In legatura cu amentit'a scrisória, ddto dein 7. Aprilie a. c. dn. vicepresiedinte aduce la cunoscientia, cumu-cà susu-numitul domnu astadi i-ar fi insinuat verbalu, cà 'si retrace dimisiunea, si cumu-cà densulu — vicepresiedintele — nu e neci decumu in contra remanerei numitului scriitoriu in servitiulu seu de pâna acumu.

Dupa acésta notificare dn. vicepresiedinte dechiara, cà nu se póte impartasi la desbaterea si deciderea acestui obiectu, si asia cedendu presidiulu dlui consiliariu gub. Pavelu Dunc'a, se departa dein localulu siedintiei.

Comitetulu inse sub presidiulu susu-amentitului domnu continuandu firulu agendelu sale, ia la pertractare cestiunea dimisiunarei dlui Alecs. Bach dein postulu de scriitoriu, si dupa discusiuni serióse, — la propunerea dlui secretariu fin. Ioane Tulbasiu, — se aflà indemnatu cu unanimitate de voturi, — afóra singuru numai de votulu dlui protop. Ioane Hannia, carele dein motive fundate s'au abstienutu dela votare in asta cestiune — a decide, cà dimisiunea amentitului domnu dein postulu de scriitoriu se primesce, fóra privire la revocarea verbale, carea dein mai multe privintie nu se póte luá in consideratiune,

si inca dein datulu de astadi; si totu-odata presidiulu i-se concrede a implini numai decàtu postulu de scriitoriu, devenitu astfelu vacante, prin altu individuu aptu, cá afacerile scripturistice ale asoc. se nu suferere scadere.

§ 46. Dn. bibliotecariu Ioane Cretiu amesuratu insarcinarei primite in siedinti'a comitetului dein 4. Martiu a. c. Nr. 57 raportéza, cumu-cà a ingrigitu cá actele si operile asoc. destinate pentru espositiunea universale, se se espedeze la loculu destinatiunei. Totu-odata presentandu doue conturi despre spelese avute cu legarea si pachetarea respectiveloru acte, cere a se asemná esolvirea acelu conturi, sunatórie despre 7 fr. 40 cr. (Nr. 67 si 81, 1873.)

Conturile respective se transpunu secret. II spre a se essolvi dein cuantulu preliminaru de adunarea gen. pentru trebuintiele cancelariei asoc.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru membrii: Dunc'a, Bar. Ursu si Macelariu. Sibiu, datulu cá mai susu.

Iacobu Bologna,
vicepres.

I. V. Rusu,
secret. II.

S'a cetitu si verificatu, Sibiu 10. Aprilie 1873.
Ursu. P. Dunc'a. E. Macelariu.

Ad Nr. 93 — 1873.

Publicarea contribuiriloru incurse

pentru fondulu academiiei de drepturi romane pre tempulu dela 20. Martiu pâna la 8. Aprilie 1873.

I. Prin dn. Ioanu Petricu, protopopu gr. or. in Brasiovu. Dela domnii: Ioane Popescu, parochu in Cernatulu infer. 40 cr. Georgie Gerariu, epitropu in Cernatulu infer. 1 fr. G. Matheiu, epitropu in Cernatulu super. 20 cr. Vidua Michailu Matheiu, morarésa in Cernatulu sup. 1 fr. Vid. Andreiu Schiopu, morarésa in Cernatulu sup. 40 cr. Vid. Iosifu Matheiu, morarésa in Cernatulu sup. 50 cr. Sum'a 3 fr. 50 cr.

II, Prin directiunea despart. cerc. II. alu Fagarasiului.

Dela dn. Ioane Florea, asesoriu la scaunulu orfan. in Fagarasiu 10 fr. (Cá I. rata dein obligatiunea dein $\frac{8}{20}$. Fauru 1872 sunatória despre 50 fr.)

III. Prin dn. profesoriu in Blasiu, Ioane M. Moldovanu, s'au tramesu cá oferte adunate in favórea fondului academiiei prin staruinti'a dlui protop. ala Siomfaleului, Ioane Copacianu sumusiór'a de 18 fr.

Sibiu, in 8. Aprilie 1873.

Dela secret. asoc. trans.

Ad Nr. 93 — 1873.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asociatiunei trans. dela 20. Martiu pâna la siedinti'a comitetului dein 8. Aprilie a. c.

I. Prin directiunea despart. cerc. alu Brasiovlui (I.) s'au tramesu, si anume:

Dela domnii: Bartolomeiu Baiulescu, parochu in Brasiovu, tacs'a de membru ord. pre 187 $\frac{1}{2}$ 5 fr. Stefanu Rusu, jude reg. in Brasiovu, tacs'a de m. ord. pre 186 $\frac{3}{4}$ 5 fr.

II. Prin dn. Nicolae Cipu, cassariulu comitetului despart. cerc. (II.) alu Fagarasiului s'au tramesu:

Dela domnii: Georgie Popu Grideanu, pretore in Vistea

infer., tacs'a de m. ord. pre 187²/₃ 5 fr. Aaronu Dăpsusianu, advocatu in Fagarasiu, tacs'a de m. ord. pre 187⁰/₁ 5 fr. Petru Popu, vice notariu in Fagarasiu, tacs'a de m. ord. pre 187¹/₂ 5 fr. Georgie Macaveiu, cancelistu jud. in Siercai'a, tacs'a de m. ord. pre 187¹/₂ 5 fr. Bucuru Negrilla, pretore in Fagarasiu, tacs'a de m. ord. pre 187¹/₂ 5 fr. Nicolae Recsey, revisore district. in Fagarasiu, tacs'a de m. ord. pre 187¹/₂ 5 fr. Alecs. Micu, vicariu foraneu in Fagarasiu, tacs'a de m. ord. pre 187²/₃ 5 fr. Vas. Popu, propriet. in Fagarasiu, tacs'a de m. ord. pre 187¹/₂ 5 fr. Moise Branisce, archivariu scaun. in Cincu mare, tacs'a de m. ord. nou pre 187²/₃ si pentru diploma 6 fr. — Că tacs'a de m. ajutatoriu dela domnii: Alecsiu Onitiu, subjude regiu in Cincu mare 1 fr. Ioane Grecu, parochu gr. or. in Noustatu 1 fr. Ioane Mihu, parochu gr. or. in Calboru 1 fr. Ioach. Pereu, parochu gr. or. in Verdu 1 fr. Iuonu Regnéla, invetiat. gr. or. in Siasosiu 1 fr. Ignatiu Mandocia, parochu gr. or. in Cinculu mare 1 fr. Achimu Candea gojmanu in Verdu 1 fr. Teod. Balanu, parochu gr. cath. in Cinculu mare 1 fr. Georgie Capritia, parochu gr. or. in Selistatu 1 fr. — Că oferte: dela domnii Gregorie Pototzky, negutiatoriu in Cinculu mare 2 fr. Mari'a Branisce dein Cinculu mare 1 fr. Rafir'a Bastea, preotésa in Cinculu mare 80 cr. Moise Stengu, juratu in Cinculu mare 40 cr. Moise Cristea, jude com. in Calboru 2 fr. Comun'a Boholtiu 1 fr. Iuonu Bastea, economu in Cinculu mare 50 cr. Mari'a Bastea, económa in Cinculu mare 20 cr. Moise Buitanu, economu in Cinculu mare 40 cr. Vas. Timofte, econ. in Cinculu mare 40 cr. Rafir'a Timofte, economa in Cinculu mare 70 cr. Comun'a politica Cinculu mare 5 fr. Ioachimu Cocosiu, parochu gr. or. in Santu-Martinu 40 cr. Mich. Zay, oratoriu in Cinculu mare 1 fr. Titu Lazaru, parochu gr. or. in Bruinu 30 cr. Comun'a basericésca gr. or. in Ghierdealu 1 fr. Savin'a Balanu, preotésa in Cinculu mare 50 cr. Ioane Stanciu, invetiatoriu gr. or. in Bruinu 20 cr. Comun'a basericésca gr. or. in Cinculu mare 2 fr. 55 cr. Vilhelmu Metz, percept. reg. in Cinculu mare 1 fr. Ioane Comsia, econ. in Cinculu mare 10 cr. Iosifu Seeman, notariu in Cinculu mare 1 fr. Ioane Gergely, econ. in Gherdealu 10 cr. Mari'a Verdea, económa in Cinculu mare 4 cr. Teodoru Christu, invetiat. in Siulumberg 25 cr. Elen'a Papu, negutiatorésa in Fagarasiu 2 fr. Epitropi'a gr. or. dein Cinculu mare 16 cr. Pav. Siandru, econ. in Cinculu mare 10 cr. Ioane Rusu, iavetiat. gr. or. in Santu-Martinu 20 cr. Florea Rusu, epitropu gr. or. in Santu-Martinu 10 cr. Nicolae Potoru, econ. in Santu-Martinu 10 cr. Georgie Govn'a, comerc. in Brasiovu 50 cr. Moise Candea, parochu gr. cath. in Calboru 40 cr. Iacobu Cornea, parochu gr. cath. in Barentu 50 cr. Nicolae Munteanu, econ. in Mergindealu 10 cr. Nic. Mondocea, econ. in Cinculu mare 20 cr. Nic. Siandru, econ. in Cinculu mare 3 cr. Nic. Garea, economu in Barentu 10 cr. Achimu Ganea, economu in Barentu 10 cr. Franciscu Cabdebo, negutiatoriu in Cinculu mare 2 fr.

Sum'a: 84 fl. 43 cr. v. a.

Obs. Dein sum'a incursa pentru fondulu asoc. s'au retienutu pentru bugetulu despartimentului resp. aprobatu de comitetulu centrale in 4. Martiu a. c. sumusior'a de 38 fr. 43 cr.

III. Dela dn. advocatu in Zelau, dr. Ioane Nechita tacs'a de membru ord. pre 187¹/₂ si 187²/₃ 10 fr.

IV. Dela dn. protop. alu Losiardului, Sim. Bocsi'a tacs'a de membru ord. pre 187¹/₂ 5 fr.

V. Dela dn. consiliariu de finantia in pens., Petru Manu, tacs'a de m. ord. pre 187¹/₂ 5 fr.

Sibiú, 8. Aprilie 1873.

Dela secret. asoc. trans.

CONVOCARE.

In adunarea cercuale ordin. a despartiment. II (distr. Fagarasiului, scaunulu Cohalmului si Cinculu mare) alu asociatiunei trans. rom. pentru literatur'a rom. si cultur'a poporului rom., decursa in 11. Fauru a. c. la Cincu mare, s'a fostu decisu, cá prossim'a adunare gen. straordinaria se se tiena in 18. Maiu 1873 c. n. la Zernescei.

Deci in tenórea acestui concludu si urmarea § 10 dein regulamentul respectivu, se invita prin acésta, cu deosebire membrii despartimentului, a participá in diu'a amentita la siedintiele adun. memorate.

Subcomitetulu despart. II. alu asociatiunei trans. romane etc.

Fagarasiu in 6. Aprile 1873.

Alecsandru Micu,
directore.

Petru Popu,
notariu.

Bibliografia.

Citimu in Trompet'a Carpatiloru:

S'a pusu sub tipariu si preste pucinu va aparea una dein operile cele mai interesante pentru biseric'a romana orthodoxa:

TRIUMFULU CRESTINISMULUI si Dictionariulu Salvatoriloru crestinatatii, de preotulu Gregorie Musceleanu.

Neobosit'a staruintia a auctoriului, indelungatulu tempu ce a consumatu cu studiulu mai tuturoru cartiloru bisericesci spre isbutirea alcatuirii acestei interesante opere, marele ei interesu ce presenta sub tóte raporturile pentru biseric'a orthodoxa, si mai cu séma pentru biseric'a orthodoxa romana, ne indémna s'o recomandamu cu denadinsulu tuturoru romaniloru.

De asta-data neobositulu preotu Greg. Musceleanu, ar merita fóra contestare, incuragiare nu numai dein partea gubernului, déra dein a tuturoru romaniloru, facéndu a se imprascia in tóta tíer'a oper'a sa plina de morala crestina, basata pre istori'a si faptele bisericiei romane.

Stringúndu fratiesce man'a destinsului preotu romanu dein tóta ánim'a de fericita inspiratiune ce a avutu, oramu dein sufletu a vedea cá ilu urmédia pre calea acésta si alti preoti romani.

Numai astufeliu se va potea consolida credinti'a, moral'a si virtutea in noi, care singure aru face consolidarea neamului nostru.

Dein caus'a absentiei mai indelungate a redactoriului in strainatate, Nr. 10 va esí numai in una cóla, apoi inse Nr. 11 se va da in 2 cóle, prin urmare dd. abonati nu voru perde nimicu.

Red.